

**APIE NUODĖMĘ „TENKINTIS MAŽU“
ARBA CEPELINAS - LIETUVIŲ TAUTOS PRIEŠAS
Audrius Butkevičius**

Kartą, dar prieš „rožių revoliuciją“, pasakiau draugams gruzinams, kad chačapuri – baisiausias jų tautos priešas! Kas nežino, tai kalbėjome apie miltinį blyną įdarytą sūriu... Labai pigų ir labai kaloringą patiekalą, tokį populiarių vargingoje šalyje, kad liekną gruziną atrasi tik nacionaliniam balete. Šnekėjome ne apie nacijos sveikatą. Sakiau, kol žmonės galės užkimšti pilvą tokiu maistu jie nesiryš socialinėms permainoms, nerizikuos! **Pilnas pilvas kuria saugumo iliuziją: tenkinkis mažu ir tau nereikės kovoti vardan ateities!** Todėl nacijos pilvo apimtys yra bet kurios valdžios nuolatinio dėmesio centre. Todėl visada ir visur pakanka „vadovų – rūpintojėlių“ eilinės krizės metu siūlančių „**susiveržti diržus**“, „**apriboti savo poreikius**“, „**apkarpyti atlyginimus**“, „**tenkintis mažu**“... kaip regite viskas apie pilvą! Ir visada bei visur stokojama lyderių sakančių: „**pasiraitokim rankoves**“, „**kibkim į darbą**“, „**aš turiu planą**“, „**atakuojam, mes prasiveršim!**“! Tai jau ne pilvo reikalai. Dvi kryptys, du reagavimo tipai, dvi filosofijos... In ir Jan ... pasyvumas ir aktyvumas, pasakysite, nieko naujo! Deja, krizėje pasirinkimas tarp pirmojo ir antrojo, tai gyvybės ir mirties klausimas. **Kinietiškas hieroglifas, reiškiantis „krizė“, turi dvi reikšmes: „katastrofa“ ir „palanki galimybė“.** Ir tik nuo tavęs priklauso, kuri reikšmė dominuos. Norint gauti „palankią galimybę“, būtina vadovautis paveikios akcijos filosofija: tavo veiksmai bet kurioje situacijoje įtakoja rezultatą! Suprasti, kad problemos sprendimas yra tik už jos ribų. Krizės valdymo pagrindas – surasti naujas, pergalingas idėjas, sulaužyti tau primestas taisykles, orientuotis į idealų galutinį rezultatą... Nuolatos ieškoti palankios galimybės! **Nevaldoma krizė taps katastrofa ir tau beliks likviduoti pasekmes.** Aksiomos? Kodėl jomis nesivadovaujama? Kaip senoje dainoje: „Ko verkiam, ko dejuojame, ko stumdomės pakampėmis“ Keista, bet efektyviai veikti krizėje mus geriausiai motyvuoja tuščias pilvas! Nelaimei, mes taip pat turime politinį gruziniško chačapuri, itališkos picos, pudingo ar hamburgerio analogą – cepeliną.

Nors mes ir žmonės, bet į pavojų – krizę dažniausiai reaguojam taip pat instinktyviai, kaip ir menkiausias vabalėlis, pagal paties Dievo rekomenduotus modelius: „**bėgti**“, „**kautis**“ arba „**apsimesti negyvu**“. Kiekvienas gali pasirinkti pagal situaciją ar savo prigimtį. Šiandien, mūsų valdžia, susidūrusi su būtinybe „ką nors daryti“, reaguoja pagal biologinės mimikrijos modelį: „apsimeta negyvais“! Todėl gebėjimas tenkintis mažu paskelbtas nacionaline vertybe ir dorybe. Katalikiški klebonai šaukia iš sakyklų, kad reikia kentėti, kad mūsų broliai Sibire dar ne taip kentėjo... Susiveržti diržus ir apriboti vartojimą tuo pat metu padidinant mokesčius žinoma yra ekonominis apsimesimo negyvu analogas.

Ir vienu, ir kitu atveju stabdomi gyvybiniai procesai. Ekonomikoje, tai kelias niekur, nes sumažėjęs vartojimas dar labiau sumažins mokesčių surinkimą... žodžiu užburtas ratas. Jeigu gamtoje apsimestinė mirtis kartais veiksminga, nes grobuonis veikia instinktyviai ir susmirdusių lavonų neėda, tai pasaulinės fondų biržos griūtį sukėlę berniukai protauja, turi strategiją ir planus. Jie mielai suės ir Kubilių, ir Zuoką, ir VP marketo didžiavyrius nepriklausomai nuo apsauginės spalvos ar prasto kvapo... Juk ši krizė tam ir buvo sugalvota, kad dar kartą būtų perdalintas turtas pasaulyje. Su akcentu, Rytų bei Centrinei Europai. Kad į nacionalinių verslininkų vietas ateitų stambių kartelių kapitalas, mums savo šalyje paliekant tarnų vietas. **Globalizacija, taip sakant.**

Beje, yra dar dvi tipiškios instinktyvios reakcijos į pavojų: „bėgti“ ir „kautis“. „Bėgti“ taip pat mėgstamas mūsų valdžios „*modus vivendi*“. Bėgimas, kaip ir tenkinimasis mažu, pakeltas į nacionalinės strategijos rangą. Pradžioje buvo paskatinti pabėgti tie, kurie galėdami dirbti užsienyje kasmet siųsdavo į Tėvynę daugiau nei milijardą eurų. Dabar atėjo eilė važiuojantiems nusipirkti dešros į Lenkiją... Tai irgi bėgimas. O man asmeniškai dar ir gėda. Lietuviai perka maistą Lenkijoje! Kai Aleksandras Hamiltonas rašė: **„nacija, kuri galėdama rinktis tarp pavojaus ir gėdos renkasi pastarąją yra pasirošusi turėti šeiminką ir, žinoma, jo nusipelno“**, jis gerai pataikė ir mums.

O dabar pakalbėkime apie trečiąją, kovos, strategiją arba tai, ką Hamiltonas pavadino pavojumi. Tai visiškai priešingas bėgimui ar mirtinam sustingimui veiksmas. Čarlzas Toinbi, tyrinėjęs 26 civilizacijų krizes per pastaruosius 3000 metų, nustatė „iššūkio – atsako“ dėsnį. Bet kurios visuomeninės grupės plėtra prasideda nuo krizės. Išorinis pavojus, iššūkis, pareikalauja iš lyderio rasti naują progresyvią idėją, sparčiai reorganizuoti visuomeninę grupę, sukuriant naują, galinčią kompensuoti grėsmę, struktūrą. Jei lyderio sprendimai ir veiksmai efektyvūs, išorinė grėsmė likviduojama, grupė stiprėja ir auga. Dabar ji pajėgi priimti naują, didesnę iššūkį. Ir vėl: nauja idėja, reorganizacija, pasirinkimas kovoti, o ne bėgti, išveda grupę į naują istorinės spiralės viją. Bet kuri Č. Toinbi tyrinėta civilizacija prasidėjo nuo mažos genties, kurios lyderis priėmė iššūkį ir įvykdė būtiną reorganizaciją. Taip, kaip karalius Mindaugas Lietuvoje ar Čingischanas Mongolijoje ar Petras I Rusijoje... „Valstybės ir nacijos tikslas – ekspansija“ rašė rusų istorikas A. N. Sacharovas, tyrinėjęs imperijų saveikas. Arba mes priimam iššūkius, kovojam, augam ir dominuojam arba patenkam svetimon įtakon, nykstam ir mirštam. Taip, kaip Lietuva po Krėvos ir Liublino unijų ir galimai Europinės Unijos taip pat.

Nė vienas lyderis, priėmęs iššūkį ir pradėjęs reorganizaciją, krizės akivaizdoje neviliojo saviškių būtinybe veržtis pilvą! Mozė kalbėjo apie „Pažadėtąją Žemę“, Jėzus Kristus apie „Dangaus Karalystę“, Napoleonas sakė: „mano kariai, aš jus vesiu į pačias derlingiausias pasaulio šalis!“, Ruzveltas

žadėjo „naują kursą“, De Golis atstatinėjo „Prancūzijos didybę“ ir įtaką pasaulyje, Čerčilis kovojo už „civilizacijos likimą“, J. Stalinas vedė į „Pasaulinę revoliuciją...“

Bet kuris iš pasaulio „didžiųjų“, sėkmingai išvedusių juo patikėjusius žmones į naujas „žemes“, rodė tikslą, motyvavo žygiui, ieškojo naujų idėjų ir jas siūlė saviškiams. Mąstė GALIMYBIŲ, o ne PROBLEMŲ kategorijomis. Net minėdami siūlomo kelio sunkumus, jie nepaleisdavo iš akių motyvuojančios vizijos. „Be regėjimų žūsta tautos“, - sako Šventasis Raštas!

Todėl teigiau ir teigiu, kad nieko nėra žalingesnio už „gebėjimą tenkintis mažu“! Nėra nieko pavojingesnio nacijai už „pilvus susiveržti“ krizės akivaizdoje siūlančius lyderius. Nei jie, nei jų ideologija niekur nenuves.

Suveržtų pilvų „dorybę“, slopinančią asmeninės, nacionalinės ir valstybinės ekspansijos instinktą, mums perša visi, kas jos neišpažįsta! Instinktas plėstis, augti, siekti geresnio maisto, geresnių medžioklės plotų, geresnių ganyklų ar derlingesnių žemių neskaitlingas gentis, gyvenančias stepėse ar miškingose pelkėse, paverčia nugalėtojų nacijomis, jų valstybes imperijomis, o juos pačius – pasaulio ateities kūrėjais. „Plus ultra“ – „vis tolyn“, su šiuo devizu buvo užkariautas Naujasis pasaulis. Užslopintas ekspansijos instinktas tai pasakos apie: „esame maža tauta“, tai nuolatinė bakūžės gadynės nostalgija, verčianti mus valgyti riebų ir nesveiką pernykščių bulvių cepeliną, įdarytą riebia ir nesveika kiauliena, kuprintis tarno pozoje dirbant savo ar svetimo monopolisto įmonėse Lietuvoje ar svetur, pardavinėti savo žemę už grašius užsienio spekuliantams, praskolinti save švedų bankams ir žlungant valstybės ekonomikai leisti jiems išsivežti grobį iš Lietuvos.

Kalbant A. Butkevičiaus ir A. Kubiliaus pamėgtomis pilvinėmis kategorijomis būtina pranešti: Ponai, nugalėtojai alkanų pilvų diržais nevaržo! Tuščias pilvas nugalėtoją skatina žygiui: surasti naują idėją, naujas žemes, naujas rinkas, naujus produktus, naujas marketingo sistemas... Nugalėtojai nevalgo „erzaco“ ar „fast fūdo“ alkanam pilvui užkišti. Nugalėtojai renkasi naują, t. y. „šviežieną“ ir tai jų skiriamasis ženklas! Protėviai – nugalėtojai, girde žirgus Juodosios jūros limanuose, „Bušo kojų“ nevalgė! Garantuojau, kad ir kugelio su smetona taip pat. Gryną mėsą rijo arba žalią ropę (anot Senkevičiaus) graužė. Todėl chačapuri yra gruzinų, o cepelinas lietuvių tautos priešas!

Atsakyk pats sau: ar tu leidi save stumdyti, iš savęs tyčiotis, ar tavo šiandieninis paklusnumas netaps dar vienais pančiais vaikams? Kokio instinkto vedinas gyveni: „apsimeti negyvu“, „bėgi“ ar „kovoji“?